

# Искам да си остана просто една майка

Много отдавна искам да споделя някои свои разбирания по въпросите на екологията. Това ми намерение се затвърди на 8 юни, т. г., когато част от живата верига от Дунав мост се премести пред Дома на БСП, за да демонстрира еко-партейните си страсти. Но окончателното решение да не мълча повече взех след интервюто „Стори ли Нешка грешка?“, публикувано на страниците на в. „Дунавска правда“.

Гледах демонстрацията от страни. Стани ми и болно, и мъчно, защото направих паралел с онази първа наша демонстрация. Тогава, преди около три години, беше друго. Първо, беше невероятно, че някой може да надигне глас, да бъде непослушен, непокорен, неуплашен. Осъществено беше за възприемане (даже и от колежите ми), че един партийен секретар може първи да стигне до тази идея, без да се страхува. Именно един партийен секретар завъртя телефоните по всички райони на „Паркстрой“. Обадих се и на колежите си партийни секретари от тогавашните подразделения на БКС — мисля, че никой от тях не дойде. При всеки разговор предупреждавах, че никогом не задължавам да идва — това беше въпрос на съвест, не на принуда.

После чух много приказки, къде затъгва си, къде в очите, че съм се страхувала,

че съм се крила и т. н. За да успокоя клюкарите, ще кажа, че наистина се страхувах. Страхувах се милицията да не набие хората, страхувах се да не се прилепят към нас дружки хора с други цели. Давах си пълна сметка какво може да стане в такъв момент.

Точно затова реших да се обадя на един приятел от МВР и да го попитам как ще

на съм, обичам да съм обикновена, да съм с трудовите хора от село, да не се обръщат към мен на фамилия, а на малко име. От всичко това се чувствавам щастлива.

Естествено беше в онези времена да се търси подкрепа от радиото и телевизията, защото всяка къзна дума за Русе, за трагедията на цял един град, за нас беше като

## ПРЕДИЗВИКАНО ОТКРОВЕНИЕ

действа милицията в такъв момент (името му не споменавам, защото не съм го питала за това). Той ми отговори, че от цялата работа ще си изплатя само аз. За себе си тогава изобщо не мислех и не се страхувах — нито за работата си, нито за партийното секретарство. Това казах и във филма „Дишай“. Едно мое по-късно решение да напусна „Паркстрой“ беше продиктувано от други чувства. Изпитвах неудовлетворение и от работата си, и от вечното вътрешно противоречие между собствените ми разбирания и задълженията ми като партийен секретар. Реших да създам мир в душата си и напуснах предприятието, като отидох да работя в с. Червена вода като обикновен агроном, какъвто съм и до сега. Нямам амбиция за нищо друго, харесвам си работата, удовлетворе

сламкам за удавник. Свивах ни се сърцата, като гледахме как в чест на румънския премиер в София се свиква митинг на българо-румънската дружба, как Чаушеску получи орден „1300 г. България“. Това беше гавра с нас, които с отворени очи и уши чакахме да чуем поне една дума за нашия тежък екологичен проблем. Забравени от Бога и от чария — това бяхме русенци. За да не бъде неточна и да не излезе някоя лъжа, ще кажа, че на мен и досега не ми е ясно как се появи софийското подкрепление от журналисти. Смятам, че моите борбени и непреклонни колежки влязоха във връзка с тези наши съмишленици (може би те ще разкажат за това и даже мисля, че е наложително, за да излезе истината най-после черно на бяло). Така се запознах с Виолет Цеков и

Георги Аврамов. Бяха направени първите снимки на филма „Дишай“ в градинката на пл. „Иван Вазов“. Там бяха всички сърцати жени от „Паркстрой“, които много уважавам заради цялата борба в тези трудни години. Пиша това, защото съм чувала и такъв упрек — че софиянци са ни настранили да правим митинги. Това не е истина. Искрата пламна в Русе и като гледам сега какъв огън се е разгорял, често се питам дали не тръгна всичко от тук.

Връщам се пак на филма, защото е съществен момент от цялата история. Тогава в градинката разговаряхме, пишахме, че дали съм имала неприятности след демонстрацията и направихме уговорка, че мен няма да ме снимат, за да не се налага отново да давам обяснения в МВР и в партията (което между другото не е никак приятно, дори когато човек се чувства абсолютно невинен, защото нито е убил, нито е откраднал). Тогава в разговорите ми хрумна да покажа маршлята, която държах в чантата си. Бяха ми раздадени в предприятието като предпазно средство. Това се хареса като идея, помолиха ме да го направя отново, за да снимат ръцете ми. С този кадър започна и филмът. После изглежда се изку

(Следва на стр. 3)

Стефа КОСТОВА

# ИСКАМ ДА СИ ОСТАНА ПРОСТО ЕДНА МАЙКА

(Продължение от стр. 1)

шиха и вдигнаха камерата към лицето ми. Казах това, което мислех, и сега не се отричам от думите си, защото са исти на. Трябваше ни въздух, за да живеем и да се обичаме спойно — това е толкова човешко искане. От всичко, което нямаме и продължаваме да нямаме, ние искахме само въздух.

Аз не зная останалата част от историята по създаването на филма. Зная само, че той се появи за първи път на 8 март 1988 г. в Дома на киното в София, където са присъствували Цонка Букурова и Дора Бобева от моите колежки, Мария Варамезова и може би и други русенци, които не познавам. Те твърдят, че показаното там и излъченото по-късно по телевизията е едно и също. Аз гледах филма на видеокасета, която брат ми е записал от телевизията, защото не бях в България по време на излъчването му. Убедена съм, че всичко,

което тогава се засне, съществува във филма.

Учудвам се, че в интервюто с многоуважаваната от мен Нешка Робева се цитира една моя мисъл, която казах пред бившия първи секретар на ОБК на БКП Иван Винков, а по-късно и в едно интервю по радиото беше на едно от поредните свиквания на партийните секретари, където ни на бивах в главите, че демонстрациите не са форми и методи за борба, че има други средства. Изказах тогава Иван Винков на вратата на залата и му казах (цитирам дословно): „Другарю Винков, смятам, че ролята и мястото на партийния секретар е да бъде с на рода, а не срещу него“. Не си спомням обаче това да съм казала във филма.

Колкото до моето изолиране и оставане настрана от „Екогласност“, причините са съвсем други. Аз съм убедена напълно, че екологичният проблем е глобален проблем. Той е грижа на цялото човечество. Той е надпартиен, жиз

неноважен проблем и ние не бива да го впрягаме в предизборна борба и да му придаваме дребнави човешки страсти. В платформата на „независимото“ сдружение „Екогласност“ пише, че то ще бъде във вечна опозиция. Дотук — добре. Питам „Екогласност“: ще влезе ли в единен опозиционен блок с БСП, както сега е със СДС? Отговорът ми е предварително известен.

Залових се да си припомня тези събития и да ги опиша, защото напоследък името ми се развяваше по площади, чуваше се от радиовъзела. Не желая то да се използва в партийните борби. На времето майчината болка ме гласна към площада като някаква надежда и изход от безпътницата. Сега искам да си остана пак такава — просто една майка и нищо повече. Съмишленик съм на „Екогласност“, що се отнася до въпросите, свързани с екологията. В това отношение те винаги ще намират моята подкрепа.